

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบ โยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลอง และเพื่อเปรียบเทียบ จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วม โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อ พัฒนาจิตสาธารณะและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนา จิตสาธารณะ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึก การคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลอง
- 2) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึก การคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมฝึก การคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

- 1) นักเรียนที่ได้รับฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อนได้รับฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
- 2) นักเรียนที่ได้รับฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะ สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 360 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล วัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน และให้นักเรียนทำแบบวัดทำแบบวัดจิตสาธารณะ เพื่อคัดเลือกนักเรียนได้คะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าเกณฑ์ 50 เปอร์เซ็น และสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ จำนวน 20 คน จากนั้นแบ่งกลุ่มโดยใช้วิธีจับคู่ นักเรียนที่มีคะแนนใกล้เคียงกัน และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนติการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ตัวแปรตาม คือ คะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ มีรายละเอียดดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดจิตสาธารณะ

หลักในการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะนั้น ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของ หฤทัย อาจปรั (2544) ประกอบกับการทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดองค์ประกอบเพื่อวัดจิตสาธารณะ 2 ด้าน จิตสาธารณะด้านความคิด ได้แก่ การตระหนักรู้ถึงปัญหา ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น และจิตสาธารณะด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม และการลงมือปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา โดยได้นำไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขามแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบครอนบัค แอลฟา (Cronbach,s Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.84 และนำมาใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนทั้งหมด 35 ข้อ วัดประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยวัดองค์ประกอบของจิตสาธารณะแต่ละด้านเป็นการวัดความคิดเห็นทั้งหมด

2) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ คือ โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนติการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดแบบโยนิโสมนติการเพื่อนำมาเป็นโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งในการจัดกิจกรรมกำหนดจำนวน 12 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 50-60 นาที โดยจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมเป็น

เวลา 4 สัปดาห์ติดต่อกัน ซึ่งในการสร้างโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ แต่ครั้งจะนำวิธีคิดทั้ง 5 วิธี ลงในกิจกรรมทุกครั้ง และใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นความคิดของนักเรียน โดยได้ลำดับกระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการตามแนวคิดของ วัลนิกา ฉลากบาง (2548)

1.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.6.1 ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1) คัดเลือกห้องเรียนเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง โดยการเลือกห้องเรียนจากการสอบถามอาจารย์ประจำชั้นเกี่ยวกับห้องที่มีนักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับจิตสาธารณะ จำนวน 1 ห้อง และให้นักเรียนทั้งหมดในห้องทำแบบวัดจิตสาธารณะ เพื่อคัดเลือนักเรียนได้คะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่าเกณฑ์ 50 เปอร์เซ็น

2) สอบถามนักเรียนที่สนใจและสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 20 คน

3) จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีจับคู่ที่นักเรียนที่มีคะแนนใกล้เคียงกัน และสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

1.6.2 ระหว่างดำเนินการทดลอง

นำนักเรียน จำนวน 10 คน ที่คัดเลือกได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 12 ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 50-60 นาที โดยจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ติดต่อกัน โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม

1.6.3 หลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งที่เข้าร่วมโปรแกรมกับที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 20 คน ทำแบบวัดจิตสาธารณะครั้งที่ 2 เพื่อนำคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ นำไปอภิปรายผลต่อไป

1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการใช้การวิเคราะห์ทางสถิติแบบ The Wilcoxon Signed - Ranks Test

2) ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิตสภาวะก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติแบบ Mann – Whitney U Test

1.8 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการสามารถเพื่อพัฒนาจิตสภาวะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ และนักเรียนที่ได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ มีคะแนนจิตสภาวะสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ข้อเด่นของงานวิจัย

1) จากขั้นตอนและกระบวนการในการพัฒนาโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ ผ่านขั้นตอนจากผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดแบบโยนิโสมนสิการก่อนเก็บข้อมูลและการลำดับขั้นตอนการคิดแบบโยนิโสมนสิการ 5 วิธี ในแต่ละครั้ง ทำให้เป็นกระบวนการคิดที่มีรูปแบบที่ชัดเจน

2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการคิดในแต่ละครั้ง ให้ความสนใจและใส่ใจให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี (ดูผลของการจัดกิจกรรมฯ ในภาคผนวก ข หน้า 136) จึงถือได้ว่าโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ มีความเหมาะสมกับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติ

1) ผู้ที่จะใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสภาวะ จะต้องฝึกตนให้เป็นผู้ที่มีความเข้าใจในกลไกการทำงานของโยนิโสมนสิการ และความสัมพันธ์ระหว่างปรโตโมสะหมายถึง การได้รับฟังหรือรับรู้ข้อมูลที่ดีจากบุคคลอื่น (กัลยาณมิตร หรือเพื่อนที่ดี) หนึ่ง กระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการประกอบด้วยขั้นตอนในการคิดและความสามารถหลายๆ ประการ ซึ่งต้องได้รับการฝึกฝนเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

2) ควรมีการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลของพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับจิตสาธารณะ เพื่อศึกษาผลที่สืบเนื่องหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วมีความคงทนหรือไม่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

3) ในการวิจัยครั้งนี้ อาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์แนะแนว ควรนำโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับจิตสาธารณะในโรงเรียน และสามารถนำไปพัฒนาใช้อย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การพัฒนาโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ

2) การศึกษาปัจจัย/ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการสร้างจิตสาธารณะ เช่น สภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

3) การวิจัยติดตามผล ความคงทนภายหลังจากการพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ในเรื่องผลของพฤติกรรม และระยะเวลา เป็นต้น

4) เปรียบเทียบวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะสาธารณะ ด้วยโปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการกับเทคนิควิธีการอื่น ๆ เช่น กระบวนการกลุ่ม การใช้สถานการณ์จำลอง การสร้างตัวแบบ เป็นต้น